

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΧΑΤΖΗΩΑΝΝΟΥ

Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΡΟΙΚΑΣ
ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΙΑ

(*Ανάτυπο από το περιοδικό «Λαογραφική Κύπρος»
Γενάρης—Δεκέβρης 1982, άρ. 32, Λευκωσία, 1982)

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, 1982

ΕΙΣ ΤΟΝ Κ. ΠΑΝ. ΠΑΙΟΝΙΔΗ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΕΛΤΑ ΔΩΡΕΑ

31.706

ΠΩΛΗΤΗΣ

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ ΚΥΠΡΟΣ

ΤΕΤΡΑΜΗΝΙΑΙΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

Κύπρος Χρυσάνθης, Θεόδωρος Π. Στυλιανού, Γεώργιος Ν. Χατζηκωστής,
Νίκος Παναγιώτου, Άνδρέας Δ. Λαδόμματος, Γεώργιος Ι. Χατζηγεωργίου,
Γεώργιος Κ. Δράκος, Ίάκωθος Στ. Χατζηθεοδούλου, Χρ. Στ. Κυπριανού.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

Χρυσάνθος Στ. Κυπριανού.

ΔΩΡΕΑ
ΕΛΛΗΣ ΚΑΙ ΠΑΝΙΚΟΥ
ΠΑΙΟΝΙΔΗ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΒ΄ ● ΓΕΝΑΡΗΣ — ΔΕΚΕΒΡΗΣ 1982 ● ΤΕΥΧΟΣ 32

Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΡΟΙΚΑΣ:

ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Θεσμός είναι ένας άγραφος νόμος που δημιουργείται από την ομαδική συνείδηση των ατόμων μιας κοινωνίας προς εξυπηρέτηση των αναγκών της, που δεν είναι άλλες από τη διαιώνισή της με τον γάμο και την εύρυθμη λειτουργία της για την επίτευξη της ευημερίας των μελών της.

Πρέπει να τονισθῆ εὐθύς ἐξαρχῆς ὅτι ὁ γάμος ἀποτελεῖ τὸ βασικὸ καὶ σπουδαιότερο λειτουργημὰ μιᾶς κοινωνίας γιατί χωρὶς αὐτὸν ἡ κοινωνία δὲν μπορεῖ νὰ ἐπιζῆσῃ. Γι' αὐτὸν τὸν λόγο ὅλες οἱ θρησκείες τὸν εὐλόγησαν. Τὸ κοινωνικὸ κύτταρο δὲν εἶναι τὸ ἄτομο, ἀλλὰ τὸ ζεῦγος, ἄντρας-γυναίκα. Γιατὶ μόνο τὸ ζεῦγος πολλαπλασιάζεται, δηλ. πολλαπλασιάζει καὶ θέτει σὲ λειτουργία τὴν κοινωνία, ὅπως τὸ ἄνθρωπο κύτταρο πολλαπλασιάζεται καὶ θέτει σὲ λειτουργία τὸν ὄργανισμό τοῦ ἀνθρώπου.

Εἴπαμε πᾶν ἄνω πὼς οἱ θεσμοὶ εἶναι ἀπόρροια τῶν ἀναγκῶν μιᾶς κοινωνίας καὶ ἐπομένως ἀπὸ μόνο του γίνεται ἀντιληπτὸ πὼς ὅταν οἱ ἀνάγκες μιᾶς κοινωνίας διαφοροποιηθοῦν, διαφοροποιοῦνται κι' οἱ θεσμοὶ κι' ὅταν οἱ ἀνάγκες παύσουν νὰ ὑφίστανται, παύει αὐτόματα κι' ὁ θεσμός, πὸν δημιουργήθηκε βάσει τῶν ἀναγκῶν ἐκείνων.

Ἄν ἐξετάσουμε τώρα τὸ εἶδος τῶν ἀναγκῶν, πὸν δημιούργησαν τὸν θεσμό τῆς προίκας, θὰ δοῦμε ὅτι ἀνέκαθεν ἦταν οἰκονομικῆς φύσεως. Ἡ προίκα λοιπὸν στηρίζεται πάνω στὴν οἰκονομικὴ δομὴ μιᾶς κοινωνίας.

Μὲ τὸν γάμο δημιουργοῦνται συνεχῶς νέες οἰκογένειες δηλ. νέες οἰκονομικὲς μονάδες, γιατί ἡ καθεμιά οἰκογένεια ἀποτελεῖ μιὰν οἰκονομικὴ μονάδα καὶ μιὰ οἰκογένεια, προπαντὸς μὲ πατριαρχικὴ δομὴ, ἀποτελεῖ μιὰν οἰκονομικὴ μονάδα στὴν ὁποία γονιοὶ καὶ τέκνα ἐργάζονται ὅλοι μαζί, ὡσότου παντρευτοῦν, καὶ συνεισφέρουν στὴν προαγωγή της. Ἡ οἰκογένεια εἶναι σὰν μιὰ κυψέλη χωρὶς κηφήνες. Μέσα σ' αὐτὴ τὴν οἰκονομικὴ μορφὴ γεννήθηκε ἀρχικὰ ὁ θεσμός τῆς προίκας. Προίκα σημαίνει δωρεὰ καὶ στὴ μελέτη μας αὐτὴ δὲν ἐννοοῦμε τὴν προίκα μόνο στὴ σημερινὴ της ἐξέλιξη, πὸν ἔφτασε νὰ σημαίνει ἀποκλειστικὰ ἐκεῖνα πὸν ὁ πατέρας τῆς νύφης δίνει στὴν κόρη του γιὰ νὰ τὴν παντρέψῃ. Ἡ προίκα ἀνήκει στὴ γαμικὴ δεοντολογία δηλ. στὸ σύνολο τῶν κανόνων πὸν ρυθμίζουν τὶς δοσοληψίες μεταξὺ τοῦ γαμπροῦ-πεθεροῦ γιὰ τὴν ἐξασφάλιση νύφης πρὸς σύναψη γάμου.